

# คิดใหม่ 219 : นโยบายพลังงานใหม่ เพื่ออนาคตไทย ทางออกพลังงานยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ



## คิดใหม่ไทยเปลี่ยน

● **ณพงศ์ นพเกตุ**  
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
nophaket@gmail.com:

เราได้ทราบกันดีแล้วว่าก๊าซคาร์บอนในอากาศทำให้เกิดสภาวะเรือนกระจก นำไปสู่อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า “ภาวะโลกร้อน” ซึ่งต้นตอของปัญหานี้ก็คือการใช้พลังงานฟอสซิลหรือถ่านหิน ส่วนใหญ่ได้แก่การผลิตไฟฟ้าสำหรับใช้ทั้งในภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและครัวเรือน และเชื้อเพลิงแก๊สโซลีนสำหรับยานยนต์บนท้องถนน

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี (GIZ) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) และมูลนิธินโยบายสุขภาวะ ได้ร่วมกันจัดสัมมนาเรื่อง “ทางออกพลังงานยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ: มุมมองจากเยอรมนีและไทย” (9 มิถุนายน 2554) มีการบรรยายถึงยุทธศาสตร์นโยบายพลังงานของประเทศเยอรมนี โดย ดร.ยืออ๊ก มาวเอ่ (Dr. Georg Maue) ผู้แทนจากกระทรวงสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพลอดภัยทางปรมาณู ได้ชี้ว่าจุดเปลี่ยนทางนโยบายด้านพลังงานของเยอรมนีเกิดจากการวิเคราะห์ข้อจำกัดของโลกในอนาคต ทั้งเรื่องการเพิ่มขึ้นของประชากร ความต้องการใช้พลังงานจากฟอสซิลที่เพิ่มขึ้น และสภาพปัญหาของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงขึ้น

โดยเฉพาะในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดร.ยืออ๊ก ระบุว่า มีการประเมินว่าประเทศอุตสาหกรรมควรจะต้องแสดงความรับผิดชอบด้วยการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลง 80 เปอร์เซ็นต์ เป็นน้อย

น้อยภายในปี 2050 เมื่อเทียบกับปี 1990 ขณะที่รัฐบาลเยอรมนีตั้งเป้าหมายว่าจะลดให้ได้ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เนื่องจากการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลในอนาคตพบว่าไม่มีความมั่นคงเพราะเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป อีกทั้งมีแนวโน้มราคาที่สูงขึ้นรวมถึงก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสาเหตุของปัญหาภาวะโลกร้อน

**“...เพราะฉะนั้นรัฐบาลเยอรมนีจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนโครงสร้างภาคพลังงานของประเทศ...”**

### บทเรียนที่ดีสำหรับประเทศไทย

การเปลี่ยนโครงสร้างพลังงานของประเทศเยอรมนีน่าสนใจศึกษาเป็นกรณีตัวอย่างสำหรับประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ประการแรก เรื่องการตัดสินใจใช้พลังงานนิวเคลียร์อย่างมีเหตุผลทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจประกอบกัน ทำให้นโยบายการเมืองและทิศทางการบริหารชัดเจนมีเอกภาพ ประการที่สอง เรื่องนโยบายรัฐในการใช้พลังงานหมุนเวียนในการผลิตไฟฟ้า เพื่อทดแทนการใช้พลังงานถ่านหินที่ไม่ยั่งยืน กำลังจะหมดไป แพงขึ้นและก่อปัญหาภาวะโลกร้อน ประการสุดท้าย คือ การเพิ่มประสิทธิภาพด้านพลังงานตั้งแต่นั้นมา เช่น ในการออกแบบอาคารใหม่เพื่อไม่ให้ใช้พลังงานฟอสซิล

รัฐบาลเยอรมนียังตั้งเป้าว่า **จะเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนในภาคการผลิตไฟฟ้าจาก 17 เปอร์เซ็นต์ เป็น 83 เปอร์เซ็นต์ในปี 2050 และเพิ่มประสิทธิภาพด้านพลังงานอีก 50 เปอร์เซ็นต์ในปีเป้าหมายเดียวกัน**

สำหรับ **การส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน** ให้บรรลุเป้าหมายรัฐบาลเยอรมนีมีมาตรการหลายอย่าง เช่น 1) การแก้ไขกฎหมายให้บริษัทเอกชนขนาดกลางและขนาดเล็กสามารถเข้ามาลงทุนในธุรกิจผลิตไฟฟ้าจากกังหันลมในทะเลพร้อมให้เงินอุดหนุนจากเดิมที่กฎหมายกำหนดให้เฉพาะบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ลงทุนได้เท่านั้น 2) การกำหนดให้บริษัทเจ้าของระบบสายส่งต้องรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนก่อน เมื่อขาดเหลือจึงค่อยซื้อไฟฟ้าจากระบบอื่น 3) การใช้ Feed-in tariff ซึ่งเป็นมาตรการเปิดรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุน

เวียนในราคาที่สูงใจ และแรงจูงใจดังกล่าวจะค่อยๆ ลดลงตามเวลาและต้นทุนที่ลดลงของเทคโนโลยี เป็นต้น

ส่วน **มาตรการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน** ก็เช่น การกำหนดให้อาคารที่จะสร้างใหม่หลังจากปี 2020 จะต้องไม่มีการใช้พลังงานจากฟอสซิล เป็นต้น

แม้เป้าหมายแห่งความสำเร็จจะยังอีกยาวไกล แต่จากสัดส่วนของพลังงานหมุนเวียน 17 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2010 ก็ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ คือ มีการลงทุนสูงถึง 27 พันล้านยูโร ทำให้เกิดการจ้างงาน 370,000 งาน และช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 120 ล้านตันคาร์บอนต่อปี

ปัจจุบัน ประเทศเยอรมนีมีกำลังการผลิตไฟฟ้าติดตั้ง โดยไม่รวมพลังงานหมุนเวียน 93,000 เมกะวัตต์ ขณะที่ตัวเลขความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุดในอดีตที่ผ่านมาอยู่ที่ 80,000 เมกะวัตต์ต่อปี อย่างไรก็ตาม คาดว่าในอนาคตเฉพาะพลังงานหมุนเวียนจะมีกำลังการผลิตได้ถึง 200,000 เมกะวัตต์

**เหตุผลแห่งความสำเร็จด้านนโยบายพลังงานของเยอรมนี**

รัฐบาลเยอรมนีใช้เวลาในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พลังงานประมาณ 1 ปี ที่รวดเร็วเพราะทิศทางของแผนเป็นการเห็นพ้องต้องกันของกระทรวงสิ่งแวดล้อมอนุรักษ์

ธรรมชาติ และความปลอดภัยทางปริมาณ กับกระทรวงเศรษฐกิจ และเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายแผนดังกล่าวจึงประกอบด้วยมาตรการมากกว่า 100 มาตรการ ทั้งมาตรการสนับสนุนด้านการเงินและการจัดเก็บภาษี การสร้างโครงข่ายสายส่งไฟฟ้า การส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน การปรับปรุงอาคารเพื่อการประหยัดพลังงาน ฯลฯ ที่สำคัญจะมีการประเมินผลในทุกๆ 3 ปี

ดร.ยี่อ๊ก เปิดเผยว่า สังคมเยอรมนี มีการถกเถียงเรื่องความเหมาะสมของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์กันมาก่อนหน้านี้แล้ว และได้ข้อตกลงว่าจะยึดอายุโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ออกไปก่อน จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์โรงไฟฟ้าฟูกูชิมะที่ญี่ปุ่น รัฐบาลเยอรมนีจึงตัดสินใจยุติการใช้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ให้เร็วขึ้นแทน ปัจจุบันมีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ปิดถาวรแล้ว 8

โรงจากจำนวนทั้งสิ้น 17 โรง อีก 6 โรงจะปิดอย่างช้าภายในปี 2021 และ 3 โรงที่เหลือจะปิดอย่างช้าภายในปี 2022

### ตัวอย่างที่ดีของไทย: โรงไฟฟ้าชีวมวล

#### ในภาคอีสาน

ขณะนี้ประเทศไทยกำลังต้องการพลังงานทดแทนเป็นจำนวนมาก ล่าสุดช่วงเดือนเมษายน 2554 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) อนุมัติโครงการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงชีวมวลของบริษัทหม่องเจริญไบโอแมส จำกัด ที่อุบลราชธานีโดยกลุ่มโรงสีหม่องเจริญพร ผลิตไฟฟ้าขนาด 17 เมกะวัตต์ เงินลงทุนทั้งสิ้น 1,110.4 ล้านบาท ตั้งโรงงานที่ตำบลรามอำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ หากเปิดดำเนินการจะเป็น โรงไฟฟ้าชีวมวลขนาดใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน

ปัจจุบันโรงไฟฟ้าหม่องเจริญกรีนเพาเวอร์ที่เปิดดำเนินการมาเป็นเวลา 5 ปี ด้วยเงินลงทุนทั้งสิ้น 650 ล้านบาท มีกำลังการผลิตไฟฟ้าเฉลี่ย 9.9 เมกะวัตต์ โดยใช้เกล็ดจากกลุ่มโรงสีหม่องเจริญพรเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายให้กับ กฟผ. โดยจะผลิตเพิ่มอีก 8 เมกะวัตต์ ตัวอย่างนี้

ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก เนื่องจากเป็นโรงไฟฟ้าที่เปิดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพลังงานชีวมวล ด้วยเทคโนโลยีและเครื่องจักรรวมถึงกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หลังเปิดดำเนินการปี 2550 ในปี 2551 ได้รับรางวัลต้นแบบโรงไฟฟ้าชีวมวลดีเด่นด้านความสะอาดและรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดีจากระดับประเทศและภูมิภาคอาเซียน อีกทั้งได้ขึ้นทะเบียนกับยูเอ็น เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2553 ในการจำหน่ายคาร์บอนเครดิต นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกองทุนรอบโรงไฟฟ้า เพื่อนำไปดำเนินการประโยชน์ด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องอีกด้วย

**ครับ รัฐบาลใหม่คงจะต้องหันมาให้ความสำคัญกับพลังงานทดแทนและพลังงานหมุนเวียนทุกประเภทกันแล้ว** แม้จะใช้มาตรการระยะสั้นเพื่อสร้างความนิยมในช่วงต้น เช่นการลดการนำเงินชดเชยเข้ากองทุนน้ำมันที่จะทำให้น้ำมันเบนซินและดีเซลมีราคาลดลงทันที แต่ในระยะยาวหวังว่ารัฐบาลชุดนี้จะมีนโยบายระยะยาวเพื่อความมั่นคงทางพลังงานของประเทศไทย